

Datum van inontvangstneming : 21/01/2014

Zaak C-649/13

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

6 december 2013

Verwijzende rechter:

Tribunal de commerce de Versailles (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

21 november 2013

Verzoekende partij:

Comité d'entreprise de Nortel Networks SA e.a.

Verwerende partij (verzoeker tot gedwongen interventie):

Cosme Rogeau, vereffenaar van Nortel Networks SA

Verwerende partijen in gedwongen interventie:

Alan Robert Bloom e.a., Joint Administrators van de Nortel-groep

I – Feiten en procesverloop

- 1 De Nortel-groep, met een Canadese moedermaatschappij, was een aanbieder van oplossingen voor telecommunicatienetwerken.
- 2 Bij beslissing van 14 januari 2009 heeft de High Court of Justice, London, tegen alle vennootschappen van de Nortel-groep in de Europese Unie, waaronder de vennootschap Nortel Networks SA (Frankrijk), een hoofdinsolventieprocedure naar Engels recht geopend overeenkomstig artikel 3, lid 1, van verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures (PB L 160, blz. 1), en gemeenschappelijke bewindvoerders (hierna: „Joint Administrators”) benoemd.

- 3 De Joint Administrators en Nortel Networks SA hebben zich gezamenlijk tot het Tribunal de commerce de Versailles (rechtbank van koophandel te Versailles) gewend, dat bij vonnis van 28 mei 2009 een secundaire faillissementsprocedure in de zin van artikel 27 van verordening nr. 1346/2000 heeft geopend tegen Nortel Networks SA, de voortzetting van de activiteit voor een bepaalde duur heeft toegestaan, en een bewindvoerder en een curator heeft benoemd.
- 4 Een sociaal conflict bij Nortel Networks SA heeft geleid tot een protocol van overeenstemming tot beëindiging van het conflict, dat op 21 juli 2009 is ondertekend door onder andere Nortel Networks SA, vertegenwoordigd door de organen van de secundaire procedure en de ondernemingsraad van Nortel Networks SA. Die overeenkomst voorziet in de betaling van een vertrekpremie, waarvan een deel (5 miljoen EUR) onmiddellijk moet worden betaald en een ander deel, de „uitgestelde vertrekpremie”, uit de beschikbare middelen die afkomstig zijn van de overdracht van activa moet worden betaald.
- 5 Bij vonnis van 24 september 2009 bekrachtigde het Tribunal de commerce het op 1 juli 2009 door de organen van de twee procedures ondertekende protocol betreffende de coördinatie van de hoofdprocedure en de secundaire procedure, evenals het protocol van overeenstemming tot beëindiging van het conflict van 21 juli 2009.
- 6 Het op 23 november 2010 door de vereffenaar opgesteld jaarverslag vermeldde een positief saldo van 38 980 313 EUR op de bankrekeningen van Nortel Networks SA op 30 september 2010, waardoor vanaf mei 2011 een eerste betaling van de uitgestelde vertrekpremie kon worden verwacht.
- 7 Daar de betaling uitbleef, is de vereffenaar op 5 mei 2011 een aanmaning toegestuurd tot betaling van de uitgestelde vertrekpremies overeenkomstig de beschikbare bedragen in het faillissement van Nortel Networks SA volgens het protocol van overeenstemming tot beëindiging van het conflict.
- 8 Op 18 mei 2011 heeft de vereffenaar geantwoord dat hij het protocol van overeenstemming tot beëindiging van het conflict niet kon toepassen, aangezien de raming van de middelen van 13 mei 2011 door de Joint Administrators een negatief bedrag van bijna 6 miljoen EUR toonde, met name ten gevolge van twee betalingsverzoeken van de Joint Administrators ten belope van 16,6 miljoen EUR uit hoofde van RPS 2010 (residual profit sharing) en de deelname door Nortel Networks SA in de kosten van de overdracht van de activa van de groep in de EMEA-regio (Europe Middle East Africa), namelijk ongeveer 25 %.
- 9 Voorts is een aanzienlijk bedrag, waarop thans in de Verenigde Staten beslag is gelegd, afkomstig uit de realisatie van materiële en immateriële activa van de Nortel-groep, waaronder die van Nortel Networks SA, door verkopen en overdrachten.

- 10 Op 7 juni 2011 hebben de ondernemingsraad van Nortel Networks SA en 147 werknemers de vereffenaar gedagvaard tot onmiddellijke betaling van de uitgestelde vertrekpremies. De vereffenaar heeft op zijn beurt de Joint Administrators gedagvaard tot gedwongen interventie in deze procedure.

II – Betrokken bepalingen

A – Unierecht

- 11 Verordening nr. 1346/2000

„Artikel 2

Definities

Voor het doel van deze verordening wordt verstaan onder:

[...]

g) ‚lidstaat waar zich een goed bevindt‘:

– met betrekking tot lichamelijke zaken: de lidstaat op het grondgebied waarvan de zaak zich bevindt;

– met betrekking tot zaken of rechten die de eigenaar of de rechthebbende in een openbaar register moet laten inschrijven: de lidstaat onder de autoriteit waarvan dat register wordt gehouden;

– met betrekking tot schuldvorderingen: de lidstaat op het grondgebied waarvan het centrum van de voornaamste belangen van de derde-schuldenaar is gelegen, als bepaald in artikel 3, lid 1;

[...].

Artikel 3

Internationale bevoegdheid

1. De rechters van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar gelegen is, zijn bevoegd de insolventieprocedure te openen. Bij vennootschappen en rechtspersonen wordt, zolang het tegendeel niet is bewezen, het centrum van de voornaamste belangen vermoed de plaats van de statutaire zetel te zijn.

2. Wanneer het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar op het grondgebied van een lidstaat gelegen is, zijn de rechters van een andere lidstaat slechts tot opening van een insolventieprocedure ten aanzien van deze schuldenaar

bevoegd indien hij op het grondgebied van laatstgenoemde lidstaat een vestiging bezit. De gevolgen van deze procedure gelden alleen ten aanzien van de goederen van de schuldenaar die zich op het grondgebied van die lidstaat bevinden.

[...]

Hoofdstuk III

Secundaire insolventieprocedures

Artikel 27

Opening

Indien een procedure als bedoeld in artikel 3, lid 1, wordt geopend door een rechter van een lidstaat en in een andere lidstaat wordt erkend (hoofdprocedure) kan in die andere lidstaat, indien een rechter van die lidstaat krachtens artikel 3, lid 2, bevoegd zou zijn, een secundaire insolventieprocedure worden geopend, zonder dat de insolventie van de schuldenaar in die andere lidstaat behandeld hoeft te worden. Deze procedure moet een van de in bijlage B genoemde procedures zijn. De gevolgen van die procedure gelden alleen ten aanzien van de goederen van de schuldenaar die zich op het grondgebied van die andere lidstaat bevinden.”

B – *Frans recht*

12 Artikel L. 641-13 van de Code de commerce (wetboek van koophandel) bepaalt:

„I. Vorderingen die volgens de regels zijn ontstaan na het vonnis waarbij de faillissementsprocedure wordt geopend of het faillissement wordt uitgesproken, worden voldaan op de vervaldag ten behoeve van het verloop van de procedure of de op grond van artikel L. 641-10 toegestane voorlopige bedrijfsvoortzetting, of als tegenprestatie voor een tijdens die bedrijfsvoortzetting voor de schuldenaar verrichte prestatie.

Indien het faillissement is uitgesproken, worden de in artikel L. 622-17, lid I, vermelde vorderingen die volgens de regels zijn ontstaan na het vonnis waarbij de vrijwaringsprocedure of de procedure inzake gerechtelijk herstel is geopend, ook op de vervaldag voldaan.

II. Wanneer die vorderingen niet op de vervaldag zijn voldaan, worden zij bij voorrang vóór alle andere schuldvorderingen voldaan [...]”.

III – Standpunten van de partijen

A – De ondernemingsraad en de 147 verzoekers (hierna gezamenlijk: „verzoekers”)

- 13 Verzoekers betogen dat de door de Joint Administrators uit hoofde van „residual profit sharing” of kosten van de overdracht van de activa van de groep gestelde vorderingen, niet in de weg staan aan de gevraagde betaling van de uitgestelde vertrekpremies. Bovendien wijzen zij op een exclusief en rechtstreeks recht in de secundaire procedure van Nortel Networks SA op het aan Nortel Networks SA toekomende aandeel in de totale opbrengst van de overdracht van de activa van de Nortel-groep, waarop thans in de Verenigde Staten beslag is gelegd.
- 14 Zij stellen voorts dat het Tribunal de commerce de Versailles bij uitsluiting bevoegd is om uitspraak te doen op alle door verzoekers bij hem ingediende verzoeken en dienaangaande betogen zij dat de Joint Administrators niet bevoegd zijn om de bevoegdheid van het Tribunal de commerce de Versailles te betwisten ten gunste van de High Court of Justice, London; subsidiair, dat de vraag naar de bevoegdheid van deze rechter reeds is beantwoord; en, meer subsidiair, dat alle activa van Nortel Networks SA zich op de datum van opening van zowel de hoofdprocedure als de secundaire procedure van Nortel Networks SA in Frankrijk bevonden.
- 15 Zij verzoeken het Tribunal de commerce de Versailles in wezen om vast te stellen dat alleen de vereffenaar van de secundaire procedure van Nortel Networks SA bevoegd is tot invordering van het aan Nortel Networks SA toekomende aandeel in de totale opbrengst van de overdracht, waarop thans in de Verenigde Staten beslag is gelegd, en voorts om de vereffenaar van de secundaire procedure van Nortel Networks SA de onmiddellijke gedeeltelijke betaling van de uitgestelde vertrekpremies te gelasten.

B – Vereffenaar van Nortel Networks SA

- 16 De vereffenaar is van mening dat het Tribunal de commerce de Versailles bevoegd is om uitspraak te doen op verzoekers' vorderingen.
- 17 Hij betoogt in wezen dat de Joint Administrators niet bevoegd zijn en geen gegronde reden hebben tot betwisting thans voor het Tribunal van de plaats waar de overgedragen activa zich bevinden en derhalve van de mogelijkheid om ze in het kader van de secundaire procedure over te dragen en de opbrengst van de overdrachten ervan te ontvangen. Hij stelt dat dus alleen de vereffenaar bevoegd is voor de invordering van het aan Nortel Networks SA toekomende aandeel in de totale opbrengst van de overdracht, waarop thans in de Verenigde Staten beslag is gelegd, en wijst op een uitsluitend en direct recht in de secundaire procedure van Nortel Networks SA op het aandeel in de opbrengst van de overdrachten van de activa van de Nortel-groep.

- 18 Aangaande de betaling in de secundaire procedure van de middelen die afkomstig zijn uit de overdrachten van activa van Nortel Networks SA geeft hij het Tribunal tenslotte in overweging op de door de Joint Administrators opgeworpen exceptie van onbevoegdheid uitspraak te doen na het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende vraag te hebben gesteld:

„Is de rechter van de staat waar een secundaire procedure is geopend, bij uitsluiting of samen met de rechter van de staat waar de hoofdprocedure is geopend, bevoegd om vast te stellen welke goederen van de schuldenaar binnen de reikwijdte van de gevolgen van de secundaire procedure overeenkomstig de artikelen 2, sub g, 3, lid 2, en 27 van verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures vallen?”

en voorts de uitspraak op de verzoeken betreffende de rechten in de secundaire procedure van Nortel Networks SA op de opbrengsten van door de Franse rechter toegestane en door de organen van de secundaire procedure voorgenomen overdrachten, aan te houden tot het arrest van het Hof over de prejudiciële vraag.

- 19 Ten slotte verzoekt de vereffenaar het Tribunal de commerce in wezen om er akte van te nemen dat hij van plan is verzoekers, onder de voorwaarden zoals bepaald in het protocol tot beëindiging van het conflict, het saldo van hun uitgestelde vertrekpremie te betalen bij ontvangst in de secundaire procedure van het aan Nortel Networks SA toekomende aandeel in de opbrengst van de overdracht.

C – „*Joint Administrators*”

- 20 De Joint Administrators verzoeken het Tribunal de commerce de Versailles onder betwisting van de internationale bevoegdheid ervan om:

- zich internationaal onbevoegd te verklaren zodat de High Court of Justice, London, bevoegd wordt om alle beslissingen, die de reikwijdte van de hoofdprocedure of de bevoegdheden van de Joint Administrators, waaronder rechten van laatstgenoemden op de bedragen waarop thans in de Verenigde Staten beslag is gelegd, direct of indirect zouden beperken, jegens de Joint Administrators te nemen of voor hen gemeenschappelijk verbindend te verklaren;
- zich internationaal onbevoegd te verklaren zodat de High Court of Justice, London, bevoegd wordt tot beoordeling of zelfs vaststelling van een recht in de secundaire procedure van Nortel Networks SA op alle of een deel van de opbrengsten van alle overdrachten van de activa of de activiteiten van de Nortel-groep waaraan Nortel Networks SA heeft deelgenomen, waarop thans in de Verenigde Staten beslag is gelegd; subsidiair, zich onbevoegd te verklaren zodat de High Court of Justice, London, bevoegd wordt voor de goederen en rechten die zich ten tijde van het vonnis waarbij de secundaire procedure is geopend, niet in Frankrijk bevonden in de zin van artikel 2, sub g, van verordening nr. 1346/2000;

- zich internationaal onbevoegd te verklaren zodat de High Court of Justice, London, bevoegd wordt voor uitspraak over ieder verzoek dat direct of indirect inhoudt dat het Tribunal zich uitspreekt over de aard, het bedrag of de invorderbaarheid als Administration Expenses van de Residual Profit Sharing 2009 en 2010, van het aandeel in de kosten van de overdracht dat Nortel Networks SA op zich moet nemen of van de vordering van de Pensions Regulator tegen Nortel Networks SA, en meer in het algemeen over iedere schuld van Nortel Networks SA die als Administration Expenses naar Engels recht kan worden aangemerkt;
 - in geval van twijfel over de strekking van een bepaling van verordening nr. 1346/2000 inzake de internationale bevoegdheid van het Tribunal, het Hof een vraag te stellen.
- 21 Indien het Tribunal de commerce zich internationaal bevoegd acht, vorderen de Joint Administrators allereerst om de verzoeken tot betaling van de uitgestelde vertrekpremies af te wijzen. Wat voorts de rechten betreft die worden geclaimd op de bedragen waarop thans in de Verenigde Staten beslag is gelegd, delen de Joint Administrators mee dat zij alle rechten van de hoofdprocedure op het aan Nortel Networks SA toekomende aandeel doen gelden en verzoeken zij het Tribunal de commerce de behandeling van de zaak te schorsen in afwachting van de vaststelling van dat aandeel. Subsidiar vragen zij vast te stellen dat in de secundaire procedure slechts aanspraak kan worden gemaakt op een aandeel van de bedragen waarop in de Verenigde Staten beslag is gelegd, dat overeenkomt met de tegenwaarde van de verkochte activa van Nortel Networks SA die zich bij de opening van de secundaire procedure, te weten op 29 mei 2009, in Frankrijk bevonden in de zin van de artikelen 2, sub g, en 12 van verordening nr. 1346/2000.

IV – Beoordeling door het Tribunal de commerce

- 22 Het protocol van overeenstemming tot beëindiging van het conflict bepaalt dat de uitgestelde vertrekpremie moet worden betaald, „zodra de exploitatie van de vennootschap is stopgezet, uit de beschikbare middelen van de vennootschap, ongeacht of zij voortkomen uit verkopen [...] of meer in het algemeen uit door de vennootschap ingevorderde activa of schulden, na de volledige betaling van alle schulden uit de bedrijfsvoering van de vennootschap die zijn ontstaan door de voortzetting van de activiteit van de hoofdprocedure en de secundaire procedure (in de zin van artikel L. 641-13 van de Code de commerce) en de „Administration expenses”.
- 23 De Insolvency Act 1986 bepaalt dat de Joint Administrators „de goederen van de vennootschap in bezit kunnen nemen en een vordering kunnen instellen tot erkenning van de eigendom van die goederen” en voorts dat die Joint Administrators „de goederen van de vennootschap kunnen verkopen of er anders

over kunnen beschikken door middel van een verkoop bij opbod of een onderhandse overeenkomst”.

- 24 Artikel 8.3 van het protocol betreffende de coördinatie van de hoofdprocedure en de secundaire procedure bepaalt dat „volgens verordening (EG) [...] de Administration expenses op de normale vervaldag volledig en bij voorrang worden betaald uit de activa van de vennootschap, ongeacht waar die activa zich bevinden (met inbegrip van activa die zich in Frankrijk bevinden) en niettegenstaande de opening van de secundaire procedure”.
- 25 Het geschil dat heeft geleid tot de onderhavige procedure is gebaseerd op verordening nr. 1346/2000.
- 26 De krachtens de overeenkomst tot beëindiging van het conflict verschuldigde uitgestelde vertrekpremie moest worden gefinancierd door de overdracht van activa van Nortel Networks SA. Op de aldus ontvangen middelen is echter beslag gelegd te New York (Verenigde Staten).
- 27 Om uitspraak te doen op de oorspronkelijke verzoeken moet het Tribunal allereerst uitspraak doen over zijn bevoegdheid om de reikwijdte van de gevolgen van de secundaire procedure vast te stellen. Die beslissing hangt af van de uitlegging door het Tribunal van verschillende artikelen van verordening nr. 1346/2000, in het bijzonder van artikel 2, sub g.
- 28 De verordening zegt echter niets over de gevolgen van de hoofdprocedure of de secundaire procedure voor de goederen van een schuldenaar die het voorwerp uitmaakt van een secundaire procedure en wiens immateriële activa in een derde staat worden geëxploiteerd.
- 29 Voorts heeft artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1346/2000 volgens de bewoordingen ervan geen betrekking op de uitbreiding van de secundaire procedure tot de goederen van de schuldenaar die zich buiten de Europese Unie bevinden. Gelet met name op de doelstelling van de verordening om het aantal rechters die praktisch gesproken bevoegd zijn voor een insolventieprocedure tot het noodzakelijke minimum te beperken, moet worden vastgesteld of de gevolgen van een overeenkomstig artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1346/2000 geopende secundaire procedure zich kunnen uitstrekken tot de goederen van de schuldenaar die zich buiten de Europese Unie bevinden.
- 30 De vraag naar de internationale rechterlijke bevoegdheid onderscheidt zich van de nationale problemen van procedurele aard inzake territoriale of toegewezen bevoegdheid. De internationale rechterlijke bevoegdheid moet immers niet in haar geheel worden beoordeeld maar wel onderdeel per onderdeel van het verzoek, wanneer die onderdelen kunnen worden onderscheiden.
- 31 Het stuk dat het onderhavige geding inleidde, valt uitdrukkelijk onder het recht inzake collectieve procedures en verordening nr. 1346/2000. In de zaak Nortel

zijn twee bevoegdheidsgronden van verordening nr. 1346/2000 aangevoerd, waartussen een onderscheid moet worden gemaakt met name om vast te stellen welke rechter bevoegd is in de onderhavige procedure met betrekking tot de plaats waar de litigieuze activa zich bevinden en de invordering ervan. De eerste bevoegdheidsgrond is die van artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1346/2000, dat betrekking heeft op de hoofdprocedure, met dien verstande dat de hoofdprocedure een algemene strekking heeft en geografisch onbeperkt gevolgen heeft voor de goederen en de rechten die het vermogen van de schuldenaar vormen. De tweede bevoegdheidsgrond is die van artikel 3, lid 2, van de verordening, dat in nagenoeg dezelfde bewoordingen is overgenomen in artikel 27 van dezelfde verordening, dat bepaalt dat de gevolgen van de secundaire procedure alleen gelden ten aanzien van de goederen van de schuldenaar die zich op het grondgebied van de lidstaat van de secundaire procedure bevinden.

- 32 De internationale rechterlijke bevoegdheid in verband met de aanwezigheid van een nevenvestiging van de schuldenaar moet dus restrictief worden uitgelegd. De ligging van de goederen is op uniforme wijze geregeld in artikel 2, sub g, van de verordening. In geval van twijfel over de plaats waar de activa zich bevinden of in geval van een verspreide ligging van de activa, is de formulering onduidelijk wat de rechterlijke bevoegdheid in de hoofdprocedure of de secundaire procedure betreft, aangezien die twee procedures niet meer onder verordening nr. 1346/2000 vallen, maar worden geacht onder het niet-geharmoniseerde nationale gemene recht te vallen.
- 33 Het Hof heeft zelf de nadruk gelegd op het „gevaar van positieve bevoegdheidsconflicten tussen de rechterlijke instanties van verschillende lidstaten” (arrest van 15 december 2011, *Rastelli Davide en C.*, C-191/10, nog niet gepubliceerd in de Jurisprudentie, punt 28).

V – Prejudiciële vraag

- 34 Derhalve stelt het Tribunal de commerce de Versailles het Hof de volgende prejudiciële uitleggingsvraag:

„Is de rechter van de staat waar een secundaire procedure is geopend, bij uitsluiting of samen met de rechter van de staat waar de hoofdprocedure is geopend, bevoegd om vast te stellen welke goederen van de schuldenaar binnen de reikwijdte van de gevolgen van de secundaire procedure overeenkomstig de artikelen 2, sub g, 3, lid 2, en 27 van verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures vallen, en is in geval van exclusieve of gedeelde bevoegdheid het recht van de hoofdprocedure dan wel van de secundaire procedure van toepassing?”